ביון שזכה זה נתחייב בחליפין *דיקא נמי דקתני **כיצד החליף שור בפרה או חמור בשור** ש"מ, ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא דמטבע נעשה חליפין מאי **כיצד** *פירות נמי **חליפין כיצד החליף בשר שור בפרה או בשר חמור בשור כיון שזכה זה נתחייב בחליפין** הניחא *לרב ששת דאמר פירות עבדי חליפין אלא לר"נ *דאמר *פירות לא עבדי חליפין מאי איכא למימר? *קיש דמים שהן בחליפין **כיצד החליף דמי שור בפרה או דמי חמור בשור** מ"ט סבר לה רב' יוחנן דאמר *דבר תורה מעות קונות, ומה טעם אמרו משיכה קונה? גזירה שמא יאמר לו "נשרפו חיטיך בעלייה", מילתא דשכיח גזרו בה רבנן, מילתא דלא שכיח לא גזרו בה רבנן, ולר"ל דאמר 'משיכה מפורשת מן התורה' הניחא אי סבר לה כרב ששת דאמר פירות עבדי חליפין מתרץ כרב ששת, אלא אי סבר לה כר"נ דאמר פירות לא עבדי חליפין, ומטבע לא קני במאי מוקי לה? על כרחך כרב ששת ס"ל: **מתני'** רשות הגבוה בכסף, ורשות ההדיוט בחזקה, *אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט: **גמ'** ת"ר **כיצד רשות הגבוה בכסף? גיזבר שנתן מעות בבהמה אפי' בהמה בסוף העולם קנה, ובהדיוט לא קנה עד שימשוך, כיצד "אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט האומר "שור זה עולה, בית זה הקדש אפי' בסוף העולם קנה, בהדיוט לא קנה עד**

כיון שזכה כו' אם נתנו בתורת חליפין נקנו חליפין לוקח במשיכה שמשך בעל המקח את זה **ואשמעינן** דהורת חליפין **במטלטלין** ולמימר דאמר"ג דליתנהו כלי אלא מטלטלין בעלמא הוו חליפין, ולא מטבע אחת לאחמעינן: **דיקא נמי**. דלאו מטבע אחת לאחמעינן מטלטלין בעלמא הוו חליפין ומטבע אחת לאחמעינן דיקא נמי כו' מאי כילד ה"ל למימר כילד החליף מעות בפרה: **ס"ק כו'**. תרתי אחת לאחמעינן נקט בריש מטבע והדר אחמעינן שאר מטלטלין: **ופירי נמי כו'**. כל מידי דלא הוי כלי, פירי קרי ליה לענין חליפין, ומשום דפירי שכיחי נקט פירי: **עבדי חליפין**. שוטין תורת חליפין ולא אמרינן נעל דוקא: **בשר שור**. וכ"ש שור מי דעדיף טפי דדמי לכלי שמשתמשין בו: **הניחא לרב ששת**. איכא לתרוצי למתניתין בין למאי דס"ד מעיקרא בין למאי דסליק אדעתין דתרוצינא לכל הגיסוס: **אלא לר"נ דאמר פירות לא עבדי חליפין**. איכא לתרוצי בין למאי דס"ד מעיקרא בין למאי דסליק אדעתין, מאי כילד? לאחמעינן דאפילו דאוקימנא דמי כולה מתניתין חדא הוא ובמטבע עסקינן וה"ק כל הנעשה דמיס בחמר דהייגו מטבע פעמים שדמיס קונות כמו חליפין דנעל ואף כשנתנוהו בתורת דמיס כילד החליף דמי שור בפרה כלומר מכר לו שור במנה ומשכו ונתחייב לו המנה אמר לו המוכר יש לך פרה ליתן בדמיו אמר לו הן שמאה לו במנה אמר לו מוכר השור המעות שאתה חייב לי נתונים לך בדמיה מעות הללו קונים בלא משיכת הפרה כחליפין עכ"ל ויש מפרשין סוגיית שם אמורה זו בשיטה אחרת ומפרשי דר"ג ורב ששת פליגי בפירי דוקא כגון פירות ממש לו בשר שור ולא בשאר מטלטלין ומוליכין הסוגיית בתר מאי דס"ד מעיקרא דלמאי דאוקימנן הכא מיהוקמא כר"ג שפיר דמודה הוא בשאר מטלטלין דעבדי חליפין ל"ל בשור מי קאמר ר"ג דעבדי חליפין ולאו מילתא היא דטעמא דר"ג מפורש בפרק הזהב (ב"מ דף מז.) דאמר קרא נעל נעל אין מידי אחריינא לא משמע דבעינא דוקא נעל אבל כל דבר אחר אפילו שור מי לא עביד חליפין ור"ח ור"י מקיימי פי' זה והניא דפרק הזהב דקאמר ר"ג נעל אין ר"ל כל דדמי לנעל דהייגו כלים שמשתמשין בהם ושור וחמור גופייהו כנעל דמו ונעשין חליפין אפי' למ"ד פירי לא עבדי חליפין ומטעם שפי' בקונטרס דדמו לכלים הואיל שמשתמשין בו והוי חזי למלאכה והשתא הא דפריך לר"ג דאמר פירי לא עבדי חליפין כולה סוגיא קאי למאי דס"ד מעיקרא כמו שפי' בקונטרס אבל לרב יהודה דאמר כל הגיסוס אתי שפיר אפילו לר"ג דאמר כילד החליף שור בפרה ולא בשר שור ומשכי ה"ק ר"ג דיש דמיס שהן כחליפין והשתא ניחא ליה למאי דס"ד מעיקרא ולמאי דאוקימנא השתא אבל לפי' הקונטרס קשה דמשמע מתוך פירושו דגוף השור וגוף הפרה הייגו פירות ועליהו קאמר ר"ג דפירי לא עבדי חליפין א"כ קשה דהא הכא (שם דף ק.) המחליף פרה בחמור וילדה וכו' אלמא קונה אחמר במשיכה חבירו ושייך שפיר חליפין בחמור ופרה ומיהו מליגו למידתי למ"ד פירי לא עבדי חליפין מפרש דמי פרה בחמור וקרי וילדה לחמור אבל עוד קשה א) דתנן פרק הזהב (שם דף מז.) פרתך בכמה בכך וכך וחמורך בכמה בכך וכך ותקני דקני לה לחמור במשיכת הפרה לכך נראה דדוקא בשר שור הוא דחשבינן פירי אבל שור וחמור גופייהו כנעל דמו כדפירשתי לעיל: **שמא** יאמר לו נשרפו חיטיך בעלייה. ואם תאמר למאי עקרו קניית מעות שהם מדאורייתא לגמרי ותקנו שתהא משיכה קונה ולא מעות הוה להו לתקוני שיקנו המעות עם המשיכה דהשתא לא מיעקרא קנייה דאורייתא לגמרי וליכא נמי למיחש שמא יאמר המוכר נשרפו חיטיך כיון דמלי למיהדר ביה כל כמה דלא משך וי"ל דשמא לפעמים היה הלוקח מושך החיטין ואי לא קנה במשיכה יאמר לגזוכי נשרפו חיטיך בעלייה וא"ת השתא נמי כיון דמעות אינן קונות לפעמים יתן הלוקח מעות למוכר קודם שימשוך החיטין ויאמר המוכר נשרפו מעותיך בעלייה וי"ל דלהא ליכא למיחש דלכל הפחות יהא המוכר כשומר חנם דמעות וכספים אין להם שמירה אלא בקרקע והתם לא שייך למימר נשרפו מעותיך* : מסכו

ה) נ"ל דתניא

מסורת הש"ס

מה נעשה חליפין

ו. מלבד

2. כלים (נדה)

3. שאר מלכלים (שאינם כלים, כמו הקמאות שפת חיים)

4. פירי (בתא קמא טז)

[ע' תוס' זבחים יג. בסוף ד"ה דיקא נמי]

[ע"ל כ"מ מו: מז.]

[ע"ל ת. כ"מ מו: מז.]

[ע"ל כו. וס"כ]

[שיטוין סג: ומס נסמן]

מדליס כט:ע"ז סב. תמורה כט: כ"מ ו. כ"ב קנ: [תוספתא דקידושין פ"ג ס"ד ותוספתא דערכין פ"ד]

תולין קנט. ערכין כ:

תוס' ר"י הזקן

השור ברשותו ונסחלק מהסמבע: כל הנישום. מתני' פייורי שלוח ולוה מטלטלין ורוצים להחליף וצריכין לעשות שומת דמים כמה זוה וכמה שוה זה ומטלטלין עבדי חליפין: מטבע. שלוה דמטבע ולוה פרה: מאי כיצד. ה"נ כיצד המחליף בשר שור בפרה או בשר חמור בשור. אי נמי (או) בשר חמור בשור דבשר מקריא פירי ולא בהמה בחייה מקריא פירי ונעשית חליפין כדתנן בהדיא המחליף פרה בחמור וילדה ובן המוכר שפחה וילדה זה אומר ברשותי ילדה ווה אומר ברשותי ילדה מדנקט נבי פרה מחליף תבי שפחה מכר אלמא בהמה בחייה נעשית חליפין. אגי' לרב נחמן נעל לאו דוקא אלא להוציא כל דבר שאין עושה בו מלאכתו כגון פירות ומטבע הייגו מעמא דלא עביד חליפין משום דדעתיה אצורתא וצורתא עבירא דבפלא שהמלכות פוסלתה. ור"ש ז) כתב ה"ג כיצד החליף שור בפרה ול"ג בשר שור דלרב נחמן נעל דוקא כלומר (בהמה ולא כלי) [כלי ולא בהמה] ולא פירות. ולא נהירא דהא אמרי' בפ' הזהב כמאן כתבינן וקנינא במנא דכשר למקניא ביה. במנא לאפוקי מדרב ששת. ביה אמר רב פפא למעוטי מטבע ולדברי ר"ש דגאיל ואפיקנא מדרב ששת דאמר פירי עבדי חליפין מטבע נמי בכלל. ועוד אמאי לא אמר למעוטי בהמה. ולדברי ר"ש ודאי מתני' בהמחליף פרה בחמור מתוקמא שהחליף דמי כ) שור בפרה כי היכי דאמר דיש דמים שהם כחליפין אמאי לא אותיב מינה לרב נחמן דפשטא דמתני' לא משמע הכי. והעיקר מה שפירשנו הכן פירשו הר"ם והרי"ף: הניחא. למאי דקס"ד מעיקרא דאוקימנא למתני' דה"ק החליף בשר שור בפרה קא מותיב. אבל לשניא דרב יהודה לא קשיא דשור ופרה תנן ואפי' רב נחמן [דס"ל] דפירי לא עבדי חליפין בבהמה בחייה [פורה] כדרבוכנן. ור"ש פירש דאף לרב יהודה קא מותיב לרב נחמן דאמר פירי לא עבדי חליפין

נ"ל שאם אמר לו אמר לו אם אמר לו אם אמר לו אם